

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{6}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg števil. 3.

Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 4. V Ljubljani, 29. februarja 1908. Leto XXV.

Obseg: Kako se pravilno ravna z vinsko posodo. — Karbolinej v sajarstvu z ozirom na pokončevanje sadnih škodljivcev. — O gnojenju vinogradov. — Prasičja rdečica. — Vprašanja in odgovori. — Kaj delajo naše podružnice. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Kako se pravilno ravna z vinsko posodo.

Piše B. Skalický, c. kr. vinarški nadzornik v Rudolfovem.

(Dalje.)

II. Kako je ravnati z rabljeno posodo.

Kakorhitro je bila posoda ovinjena in celo že rabljena, je poglavitna stvar, da se ne pusti, da bi se

poleže razna nesnaga, ki jo vino izloča, posebno drože razne glivice itd. Še slabše je, če je bila posoda nastavljena (na pipi), kakor na pr. pri gostilničarjih. Tu se dela na površju vina kan, ki se na dogah prisuši, gre potem zelo težko proč. Če je posoda zadosti velika in če ima vratca,

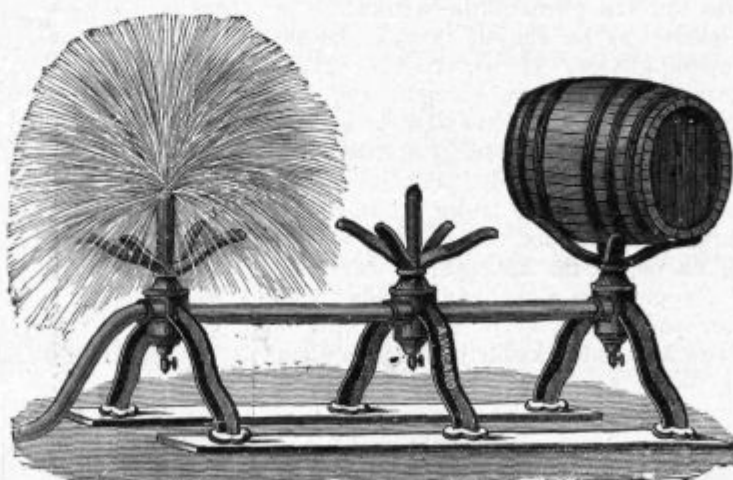

Podoba 28.

Krtača za pomivanje vinskih sodov. (Iz klanih gosjih peres.)

Podoba 31. Žveplalnik za sode (žveplalna laterna).

Podoba 29. Priprava za pomivanje vinskih sodov z vodnim pritiskom.

Podoba 30. Preprost žveplalnik za sode (žveplalna voha).

pokvarila, kajti popravljati pokvarjeno posodo je ne le sitno, ampak tudi zamudno in s stroški zvezano.

Kakorhitro se je vinska posoda izpraznila, jo je treba takoj, in sicer jako skrbno pomiti. Če je bila posoda vedno polna, se tekom časa na spodnje doge

je najbolje, če se pred snaženjem odpre in se z roko in z ostro krtačo toliko časa z vodo pomiva, drgne in izplakuje, da nazadnje izteka voda že tako čista, kakor je šla noter. Najboljša krtača tevrste (glej pod. 28.) je iz klanih gosjih peres narejena in se dobiva pri tvrčki Vacano na Dunaju.

Pri mali posodi tako krtačo lahko nadomešča veriga ali pa tudi kamenčki; če je pa hudo nesnažna, je treba odvzeti dno in dobro s krtačo pomiti. Marsikteri posestnik se bo čudil, koliko blata bo našel v posodi, ki je o njej mislil, da je popolnoma čista. Večje vinske trgovine imajo celo potrebne stroje, ki so v zvezi z vodovodom in s pomočjo močnega vodnega pritiska posodo pomivajo. Tako pripravo nam kaže pod. 29.

Kadar je posoda snažna, se povezne z veho navzdol, ali če je velika in ima vratca, se tako nagne, da se pri vratcih lahko iz nje voda izceja. Potem se posoda pusti na zračnem mestu ali v kleti 2 do 3 dni odprta, da se znotraj popolnoma posuši. Kadar se je to zgodilo, je treba posodo zažveplati; to je delo, ki ga še tisoče kranjskih vinogradnikov ne opravlja. Navadno le sod zabijejo ali pa še celo puste nekoliko vina notri ali celo tropin itd. Ti nesnažni ostanki so izvrstna hrana raznim glivicam, zlasti plesnobi, kanu, ciku itd., in potem je škoda vsakega kanca vina, ki se spravi v tako posodo.

Za žveplanje posode imamo razne priprave. Za velike sode, ki imajo vratca, je najbolje, če denemo v sod kako lončeno posodo, na pr. kako ubito skledo, lonec, strešnik itd., in na to položimo nekaj žvepla, ki ga zažgemo in vratca zapremo. Kadar se začne žvepleni dim pri vehi vun kaditi, zabijemo tudi veho in sod je zažveplan.

Žveplo se dobiva v trgovini v obliki platnenih ali popirnatih, v novejšem času tudi azbestnih trakov, ki so bili v raztopljenem žveplu namočeni. Najbolje je rabiti le čisto, arzenika prosto žveplo brez primesi. Na 5 hl posode se navadno vzame en tak trak, ki vaga 20 g. Pri manjši posodi rabimo žveplalnike, ki branijo, da goreče žveplo ne kaplja v sod, ker mlado, še kipeče vino ali pa kipeč mošt lahko dobi od žvepla, ki je ostalo v sodu, duh po gnilih jajcih. Najpreprostejši tak žveplalnik (glej pod. 30) obstoji iz žice, ki na njej visi skledica. Na žico se obesi žveplen trak, se nažge, ter se žveplalnik potem obesi pri vehi v sod. Kadar žveplo pogori, se priprava vzame iz soda in se sod zabije. Če je v sodu slab zrak, seveda v njem žveplo ne more goret, zato ker mu primanjkuje kisika. Če je sod kanast ali plesniv, ne bo v njem žveplo hotelo goret, ker izdihujejo glivice, ki povzročajo razvoj teh bolezn, ogljikovo kislino, ki preprečuje gorenje.

V takem slučaju moramo imeti žveplalnik, ki nam ga kaže pod. 31. Te žveplalnike izdeluje tvrdka Fr. Nechvile na Dunaju prav po navodilu podpisanega. V žveplalnik se obesi kos žveplena traku, ki se zažge, in se cev žveplalnika natakne na veho ali pa — pri prazni posodi tudi na čep soda. Zato se da cev žveplalnika razdeliti. Žveplo gori sicer zunaj soda, toda dim se kadi v sod ter pada vsled večje teže na dno, in se pokadi pri vehi vun šele tedaj, kadar je sod poln dima.

Potem se sod dobro zabije in je za 2 — 3 mesece varen pred vsako poškodbo po glivicah. Po preteku tega časa (v suhi kleti prej, v vlažni pozneje) je treba žveplanje ponoviti. Učinek žveplanja obstoji v naslednjem.

Če zažgemo žveplo, se razvija dušič plin, ki ga imenujemo žveplov dvokis ali tudi kratkomalo žveplova sokislina. Ta plin je hud strup za glivice, kajti jemlje jim kisik in jih stem uničuje. Dokler se torej ta plin nahaja v sodu, se v njem nobena škodljiva glivica ne more razviti. Ker je pa tudi v zabitem sodu nekoliko zraka, se žveplov dvokis izpreminja s kisikom iz zraka v žveplov trikis in pozneje — posebno če je navzoča voda (vlaga) — v žveplovo (žvepleno) kislino. Tudi se nekaj dima izkadi skoz luknjice v lesu, zlasti pa pri

čepu, pri vehi, vratcih itd. Če je torej sod premalo suh ali pa če je posoda razsušena, neha učinek žveplanja prej in ga je treba zopet kmalu ponoviti, da se ne morejo glivice v sodu razvijati. Če pa žveplanje pravčasno ponavljamo, vzdržimo posodo lahko leta in leta popolnoma zdravo. Seveda se bo v njej sčasoma naredila večja množina žveplove (žveplene) kisline, in zaradi tega je treba sod, preden se vanj zopet vino dene, vnovič temeljito posnažiti, to je z mrzlo vodo in s krtačo oprati. Če pa sod ni bil dolgo, morda celo leto ali še dlje v rabi, se priporoča, da se opere z vodo, ki smo ji dodali kaka 2 % sode, ali pa da se celo zakuha z vodo, kjer smo sodo raztopili, slično kakor pri zakuhanju nove posode.

Kdor bo po tukaj izrečenih navodilih ravnal, temu se ni nikdar bati, da bi se mu posoda skvarila. Da se posoda prehitro ne razsuši in žveplanje dlje časa učinkuje, jo je najbolje spraviti v kaki srednje vlažni, pa ne zopet premokri kleti.

Pri tej priliki bi navedel še tole. Dostikrat se zgodi, da sod, kamor smo dejali vino, pušča. Če je bil sod nasušen, je seveda treba poprej obroče pritrditi (nabiti) in ga z vodo zamočiti. To se že zaradi tega priporoča, ker drugače les nepotrebno preveč vina popije. Če se pa zgodi, da kak drugače navidez dober sod vsled tega pušča, ker ima kako razpoklino ali kako poškodovano mesto, je treba to razpoklino zamazati s kakim sredstvom, ki se hitro strdi in razpoko popolnoma zapre. Takim sredstvom pravimo klej ali kit za sode.

Izvrsten kit za sode, ki se takoj strdi, si pripravimo, če dobro pomešamo 5 delov na prah ugašenega apna s 6imi deli svežega sirčka in z enim delom vode. Ta kit se takoj strdi in razpoklino zapre, vsled česar se ga pripravi le toliko, kolikor se ga takoj rabi. Tudi na prah stolčen vinski kamen daje z apnenim prahom dober kit. Če si hočemo pripraviti kit, ki se dlje časa drži in je takoj pri roki, kadar ga rabimo, raztopimo v kaki posodi na ognju 25 g svežega loja, 20 g belega voska in 40 g svinjske masti. Potem pa vzamemo posodo od ognja, in ko se ta zmes toliko ohladi, da se začne že trditi, primešamo 25 g na finem situ presejanega pepela. To mažo ali kit spravimo potem v kaki škatlji ali posodi v kleti na suhem kraju. Kadar kit rabimo, tedaj razpoklino v sodu dobro opraskamo in obrišemo, na to segrejemo nekaj tega kita nad svečo, da postane mehak, in z njim z nožem z okroglo špico dotično mesto čvrsto zamazemo (zakitamo). Tudi iz 60 delov svinjske masti, 40 delov kuhinjske soli, 33 delov voska in 40 delov pepela se da dober kit napraviti.

(Dalje prihodnjič.)

Karbolinej v sadjarstvu z ozirom na pokončevanje sadnih škodljivcev.

Odkar so se pričeli na drevesih močno pojavljati krvava in listnata uš, grbava stenica, razne gosenice, rak, skrlup (fuzikladij) i. dr. enaki škodljivci in bolezni, so se tudi v sadjarstvu pričela rabiti vsakovrstna sredstva za pokončevanje teh škodljivcev.

Razni mrčesi so se dosedaj še z najboljšim uspehom pokončevali s preprostim obiranjem mešičkov in zimskih zalez ter s prilepljanjem z lepilom*) namazanih platnenih ovitkov okoli debla, deloma pa tudi z mazanjem ali beljenjem debelejših delov z mešanico iz apna in modre galice. V pravem času zgotovljeno, je to še vedno naj-

*) Lepilo se dobiva pri tvrdki »Weinlaube«, Klosterneuburg pri Dunaju.

cenejše, pa tudi najgotovejše sredstvo, ki bi ga ne smel noben sadjar jeseni in zgodaj spomladi opuščati.

Odkar je pa pričel sadna drevesa napadati fuzi-kladij, t. j. bolezen, ki povzroča, da listje (posebno na hruškah) črni ter da sad postane pikast, trd, nerazvit in da poka, so pričeli drevesa zgodaj spomladi pred cvetjem in še parkrat po cvetju škropiti, enako kakor trte, z mešanico iz 1 1/2 do 2 % modre galice ter s približno enako množino ugašenega apna.

To delo, pravilno izvršeno, je imelo dober uspeh, ki je bil pa le enostranski; zato so skušali iznajti sredstvo, ki bi obenem tudi druge bolezni in mrčese ugonobilo.

Kot tako sredstvo se za sedaj rabi karbolinej, nalašč v te namene pripravljen.*)

Mi smo poskušali namazati le debla z navadnim, stanjšanim karbolinejem, in reči moramo, da je bil uspeh zadovoljiv in da drevo vsled tega ni nič trpelo. Ker se pa priporoča tudi škropljenje vseh dreves s karbolinejem, hočemo to v letošnjem letu poskusiti, da se prepričamo, koliko smemo tudi pri nas od tega sredstva pričakovati.

Ker je pa za vsako sredstvo neobhodno potrebno, da se vrše poskusi na raznih krajih, v raznem podnebnju in na raznih drevesih, podam tu kratek, od višjega vrtnarja Denka v Frankfurtu na Nemškem priporočen način škropljenja.

Drevesa je škropiti enako kakor trte s posebno, fino razpršljivo škropilnico od tal po vsem deblu in po kroni že od jeseni naprej, in sicer je škropiti pričenski septembra do pomladi 6 krat z 10 do 20% karbolinejevo raztopino, v teku poletja pa vsaka dva tedna s 1/3—1% raztopino. Škropiti se ne sme prav od blizu, marveč nekoliko (pribl. 1 m) oddaljeno, da tekočina pada v podobi goste megle na drevesne dele.

Uspeh takega škropljenja je, kakor poročevalec trdi, vsestransko jako ugoden.

Da bi se to pri nas splošno vpeljalo, ni niti misliti, toda tudi pri nas je mnogo sadjarjev, ki se jim izplača varovati svoje drevje tudi s takimi izdatki; in tem velja v prvi vrsti ta nasvet. Sicer pa naj bi vsak posestnik lepih, dobičkonosnih sadovnjakov vsaj debla do krone vsako leto s karbolinejem po potrebi poškrpil, kajti že stem si mnogo koristi.

Glavno pa je in bo, bodisi glede rodovitnosti, bodisi glede lepega in zdravega razvoja dreves, da se pravilno, t. j. v pravilni razdalji in v globoke ter vsaj 1 meter široke jame sade le krepka in zdrava drevesa v dobro pripravljeno in pognojeno zemljo ter da se jim vsaj vsaka 3 — 4 leta enkrat dobro pognoji in zemlja vsako jesen 1 — 2 m okoli debla prekoplje, ker se stem znatno pospešuje rast ter se ugonobi veliko okoli debla v zemlji prezimujočega mrčesa. In dalje da se pomnožujejo le take sadne vrste, ki se v dotičnem kraju že več desetletij najbolje sponašajo, katerih sadje se najdlje hrani in ki prevažanje dobro prenašajo, kajti tako sadje ima, četudi je manjše in ne posebno lepe oblike, vedno dobro ceno, zlasti pozimi.

Praktični sadjarji naj bi to pri sedanjem naročanju sadnih dreves posebno upoštevali. F. Gombáč.

O gnojenju vinogradov.

Statistika je pokazala, da je bila lani vinska letina na Kranjskem prav dobra, kar se v prvi vrsti pripisuje lepemu in ugodnemu vremenu. Trgatev bi pa bila lahko

*) Dobiva se v kemični fabriki dr. Nördlingerja v Flörsbeimu a. M. po 35 do 40 h liter.

še boljša in bogatejša, če bi se z vinogradi tudi povsod tako ravnalo, kakor je treba. Ravno tako, kakor naše njive, potrebujejo tudi vinogradi gnoja, in gotovo ni kmeta, ki bi trdil, da njiv ni treba gnojiti. Gnojenje njiv je že stara navada; polagoma začenjajo tudi vinogradniki uvidedeovati, da tudi oni brez gnoja ne morejo dalje izhajati, vendar je še v tem oziru prav mnogo pomanjkljivega.

Navadno primanjkuje dobrega domačega hlevskega gnoja in se ta v prvi vrsti rabi za njive; če ga kaj preostaja, to dobi potem vinograd. Od trte pričakujemo in zahtevamo vedno mnogo grozdov, in če hočemo to res doseči, moramo pač skrbeti, da trtam hrane ne primanjkuje. Mnogo vinogradov leži tudi v jako strmih legah, kamor je spravljanje gnoja pač zelo težavno in precej drago delo. Za take vinograde, in kjer primanjkuje hlevskega gnoja, so umetna gnojila neprecenljive vrednosti. Seveda se mora s temi pravilno ravnati in moramo z njimi trtam istih hranilnih snovi dati, kakor s hlevskim gnojem.

Kakor znano, ima hlevski gnoj tri hranilne snovi, in sicer fosforovo kislino, kali in dušik, vendar v primeri z umetnimi gnojili le pravmajhne množine. Ker pa ima vsako posamezno umetno gnojilo vedno le po eno hranilno snov (fosforovo kislino, kali, dušik), moramo torej s toliko umetnih gnojil gnojiti, da spravimo v zemljo vse omenjene tri hranilne snovi. In to se zgodi v zadostni meri, če gnojimo na ha s 400—600 kg Tomasove žindre, 200 — 300 kg 40% kalijeve soli in 150 — 300 kg čilskega solitra. Namesto Tomasove žindre lahko vzamemo za gnojenje tudi enako množino superfosfata. Najbolj priporočljivo in največ uspeha obetajoče je gnojenje s 40 % kalijevo soljo in Tomasovo žindro jeseni. Gnojili se dobro skupaj pomešani zakopljeta in spomladi se še potrosi čilski soliter v dveh deležih. Kdor pa gnoji spomladi, ta naj vzame 40 % kalijevo sol in namesto Tomasove žindre superfosfat in naj s temi gnojili ravna tako, kakor s kalijevo soljo in s Tomasovo žindro jeseni. Čilski soliter se rabi vedno le spomladi. Ker je pa čilski soliter zelo drago umetno gnojilo, je namesto tega prav umestno zeleno gnojenje, n. pr. z jesensko grašico, ki se jeseni poseje. Ta vzame tem več dušika iz zraka, čim bolj s kalijem in s fosforovo kislino gnojimo. Ko se je spomladi grašica dobro razvila, se zelena zakoplje. Stem pridobimo veliko, ker je gnojenje s čilskim solitrom, kakor že omenjeno, zelo drago.

Kalija torej nikakor ne smemo pozabiti in uspeh umetnega gnojenja ne bo nikdar popoln, če manjka te hranilne snovi. Pogosto se greši pri umetnem gnojenju v tem oziru, ker se gnojenje s kalijem tako prerado opušča in se gnoji navadno le s fosforovo kislino. Potem pač ni čuda, če smo imeli z umetnim gnojenjem le delo in stroške, koristni in dobička pa ne. Nikakor pa ne bodi stem rečeno, da je gnojenje s hlevskim gnojem malovredno, marveč je celo potrebno, čeprav se gnoji tudi z umetnimi gnojili. Če imamo malo hlevskega gnoja, tedaj gnojimo stem s prav dobrim uspehom obenem z umetnimi gnojili in vzamemo teh nekoliko manj. Drugače pa lahko gnojimo s hlevskim gnojem le vsako četrto leto in v letih vmes obilno z umetnimi gnojili.

Umetna gnojila seveda tudi ne morejo čudežev delati in teh gnojil nikakor ne smemo zavreči, če morda v prvem letu ni bilo popolnega uspeha. Mnogokrat se pripeti kaka nezgoda, da trte iz kakega vzroka ne obrodijo bogato, in neveden vinogradnik daje krivdo edino le umetnemu gnoju. Neugodno vreme, kaka bolezen ali prepozno gnojenje ali še kaj drugega lahko povzroči

da umetna gnojila niso pokazala očitnega uspeha, vendar to ni posledica, da je gnojenje z umetnimi gnojili brez koristi. Potrpežljivi moramo biti, kajti kar na mah umetna gnojila ne morejo zapuščenih vinogradov v plodovite izpremeniti.

Če je bil uspeh umetnih gnojil v prvem letu neznamenat, tedaj bo gotovo v drugem letu boljši, kar je že mnogo poskusov pokazalo. Gnojenje je treba seveda ponavljati, če hočemo vinograd v dobrem stanju ohraniti in vedno enakomerno dobro trgatve imeti. Vedno se držimo pravila: edino pravilno in dobiček obetajoče je le gnojenje s kalijem, s fosforovo kislino in z dušikom. Če se po tem ravnamo, nam uspeh ne sme nikdar izostati in nam tudi ne izostane.

Starim vinogradom, ki so napadeni od trtne űsi, umetna gnojila pač ne morejo več veliko pomagati in jih ozdraviti. Najbolje je s starimi bolnimi trtami polagoma v peč in vinograde nanovo posaditi. Pri rigolanju storimo prav dobro, če v zalogo gnojimo, in sicer se vzame na 1 ha 300 — 500 kg Tomasove žliandre in ravno ista množina 4% kalijeve soli. „P.“

Prasičja rdečica.

Kar je bolan otrok za zdravnika, to je obolel prasič za živinozdravnika. Pri vsaki drugi domači živali Vam posestnik vsaj nekaj lahko pove, kako se je bolezen začela, kako razvijala, kakšne posledice je kazala itd., le pri prasiču pridejo danes sporočiti, da je prase včeraj še rado jedlo, včeraj še nebrzdano tekalo okrog, sedaj pa leži kakor snop. In če živinozdravnik gre ter ga hoče preiskati, se ne pusti in zopet postane hipoma kakor divji, dokler se s silo ne umiri. Že ta svinjska nezaupnost do človeka in iz nje izvirajoča prevelika odpornost ter kričavost skoraj onemogočujejo natančno spoznavanje obolenosti notranjih udov. K temu se pridruži še ta ovira, da ima prasič navadno debelo plast masti po životu, vsled česar se mu notranjščina ne more uspešno preiskati in tudi ni mogoče tipati žile. Razume se torej, da je spoznavanje prasičjih boleznih izmed najtežjih živinozdravniških opravil.

Je sicer popolnoma nemogoče, da bi prodril navaden človek brez dolgotrajnih študij in opazovanj s svojim razumom v vse bolešne pojave pri prasičih, vendar se nam zdi umestno nekoliko več spregovoriti o znakih prasičje rdečice. Ta bolezen se pojavlja tako pogosto in pri tako velikem številu prasičev, da naj bi jo vsak živinorejec vsaj nekoliko poznal. Sicer si delajo ljudje nepotrebne skrbi, misleč, da je vsaka obolenost v svinjaku rdečica. Nekteri pa imajo v svinjaku res rdečico, a mislijo, da je svinje napadla kaka druga bolezen. Nekaj posebnega je, da znaša pri rdečici životna vročina 41—42° že takoj v pričetku bolezni. Za jed se ne meni veliko ali nič. Le žejen je neznanosko, ker se v prebavilih izločuje premalo prebavljivih sokov. Vsled suše v čevih se tudi blato bolj in bolj suši, se le počasi pomika proti zadnjici ter povzroča zaprtost. Gorkota je porazdeljena po životu jako neenakomerno. Rilec je suh, sedaj gorak, sedaj mrzel. Vročina pritiska na možgane, žival postaja črna, trudna in velikokrat se zadnji del života opoteka kakor pijanega človeka. Najrajše pa se prase zarije v slamo ali se potisne v temen kot, težko sope in mu ni mari za ves svet.

Vsakdo si utegne predstavljati, da vsi ti znaki niso taki, da bi navaden človek iz njih spoznal rdečico, posebno če pri živali ni meril životne topline s toplo-

merom. Čudno torej ni, če ponekod ljudje mislijo, da ob teh pojavih prasetom zavre kri. V resnici so tudi ob možganskem navalu krvi živali pobite, otrple, težko dihajo in kažejo rdečici v prvem času razvoja zelo podobne pojave. Razloček najde strokovnjak že v tem, da se životna toplina pri tej bolezni ne zviša tako kakor pri rdečici in da je navadno 38—40°. Rdečica se navadno loteva kar več svinj hkrati, kri zavre le posameznim. Na rdečici obole najrajše trimesečna praseta in pa do 1½ leta stari prasički, kri pa zavre najrajša starejšim, dobro rejenim svinjam, posebno če smo jih preveč trudili ob času vročine. Na rdečici poginejo živali tekom nekaj ur do treh dni, za zavretjem krvi pa je smrt še bolj nagla. Šele sedaj pa, kadar zagledamo na uhljih, vratu, trebuhu ter notranjih delih sprednjih nog in stegen bolnega prasiča svetlordeče lise različne velikosti, lahko vsakdo sklepa, da mu je obolela žival na rdečici! Pege postajajo bolj in bolj temnordeče, vijoličaste, velike pa tako, da se sčasom druga z drugo spaja. Koža na teh obolelih mestih je le malo ali nič zatekla, ni bolešna, in če nanjo pritismo s prstom, zgine pod njim za trenutek rdeča lisa, ki pa se takoj zopet pokaže. Lise so za navadnega človeka še najbolj zanesljivo znamenje rdečice, le škoda, da se navadno pokažejo šele drugi dan, nekaj časa pred smrtjo ali pa celo po smrti.

Ločiti je seveda treba rdečico od šena na glavi, ki povzroča na glavi zateklo, bolešno in živordečo kožo. Rdeče lise vidimo sempatam tudi pri svinjski kugi, vendar jih je lahko ločiti od rdečičnih. Če namreč pritismo na rdečo liso svinjske kuge, ostane koža vedno rdeča in kri ne izgine izpod prsta. Vijoličastordeče barve je koža na uhljih in vratu — včasih tudi na telesu — takih svinj, ki so prestale že kdaj prej zelo hudo bolezen, ki jim je pa od nje ostala kaka srčna napaka. Majhne, štirioglate temnordeče lise na zunanjih delih nog, po hrbtu in drugih delih života so koprivčasti izpuščaji, ki ni drugega kakor prav lahka vrsta rdečice. Vet. A. R.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 40 vprašanje: Najboljši les za notranjo steno v ledenici, ki je v dotiki z ledom, je tisti, ki se par dni poprej poseka, v deske sežaga in takoj popolnoma neposušen porabi v ledenici. Iz svoje izkušnje morem potrditi, da je tak les čez deset let v istem stanju, kakor se noter dene, se prav nič ne razsuši in nič ne gnije. Pri nas rabimo namesto žaganja premogov pepel, ki ostane bolj suh kakor žaganje. Ludovik Ševar na Rakeku.

Vprašanje 71. Ali res sme kmetovalec k raznim praznikom živino doma klati in meso brez vsakega dovoljenja in brez užitnine prodajati? Ali res daje v to svrhu okrajno glavarstvo neizučnim mesarjem dovoljenje? (Š. M. v P.)

Odgovor: Kmetovalec kot zasebna stranka, ki ne izvršuje mesarske obrti, sme svojo doma zrejeno živino zaklati a vsekako mora plačati užitninski davek. Od zaklane govedí, ki je nad leto stare, plača zasebna stranka užitnino le od prodanega mesa, od drugih živali se pa mora plačati užitnina od vsega kosa, četudi se le del svežega mesa odproda.

Vprašanje 72. Ali je še čas sekati smrekov les za stavbe sedaj meseca februarja in v pričetku meseca marca? (I. J. v S.)

Odgovor: Les za stavbe je sekati pozimi, dokler ni muževno in ima v sebi najmanj snovi, ki povzročajo v njem gnilobo, in je torej najtrpežnejši. Ta čas je pri nas od decembra do februarja in v mrzlih legah tudi še v pričetku marca.

Vprašanje 73. Kako in koliko naj pokladam govedi sezamovih tropin in klajnega apna in ali lahko primešavam klaji ovsu in ajdovih plev? Ali naj krmo parim z vrelo vodo? (I. O. v C.)

Odgovor: Sezamovih tropin naj dobiva odrasla goved do 1 kg na dan, klajnega apna dve veliki žlici. Oves ni le napačna krma, temveč naravnost izvrstna; vendar naj ga goved dobiva vedno zdrobljenega. Ajdove pleve se z istim pridom rabijo za krmo govedi kakor druge pleve ali rezanica. Pri govedi je s cenejšimi krmili napolniti veliki želodec (vamp), a se morajo med nje mešati močna krmila, kakor so na pr. sezamove tropine, zdrobljen oves itd. Krmo za goved kuhati ali pariti odločno ni dobro, ker tako klajo goved pre malo poslini in prežveči, zato je dovolj ne izkoristi in želodec ter čreva postanejo ohlapna in raznim boleznim podvržena. Krmo iz oljnih tropin, ovsu, plev, rezanice itd. je le toliko z vodo poškopiti, da je živali ne morejo razpihovati. Izjemno naj se kuha samo korenstvo (krompir, repa, pesa itd.), če se v veliki meri poklada, a to naj se samo zase kuha in potem pomeša med suho krmo.

Vprašanje 74. Naša podobčina ima od lovske najemščine prihranjenih 3000 kron. Večina posestnikov zahteva razdelitev tega denarja po razmerju zemljiškega davka, a župan se za zahtevo nič ne meni. Kam se je obrniti, da se dobi najemščina od lova in ali mora razdelitev zahtevati posameznik ali več skupaj? (L. K. v Ž.)

Odgovor: Glasom § 8. cesarskega patenta iz l. 1849. o izvrševanju lovske pravice mora občina koncem vsakega upravnega ali zakupnega leta razdeliti letni čisti dobiček od lova po obsegu zemljiškega posestva (torej ne po zemljiškem davku) med vse zemljiške posestnike. — Razdelitev najemščine od lova je torej dolžnost občine, in če je noče izvršiti, more vsak posamezen posestnik nastopiti pravdno pot, ne da bi se moral poprej obrniti na deželno vladu ali deželni odbor.

Vprašanje 75. Ali je dvanajstletna kobila, ki ni bila še nikdar vojena, porabna za pleme? Da bi se kobila pojala, ni nič poznati, zato vprašam, kako jo je za plemenjenje pripraviti? (S. V. v L.)

Odgovor: Kobile so še od 15. do 18. leta dobre za pleme in vojaška uprava ravno v zadnjem času oddaja po znižani ceni dvanajstletne in tudi starejše kobile, ki niso več za vojaško službo, kmetovalcem v plemensko namene. Kobile za plemenjenje ni posebno pripravljati. Pojanje se pospeši, če hodi kobila dovolj na prosto, če dobiva zadosti zobanja in se postavi v bližino drugih kobil, ki se pojajo. Če se pa kobila sploh ne poja in pri žrebcu ne stoji, potem ni pomoči.

Vprašanje 76. Nameravam pognojiti travnike s hlevskim gnojem, zato vprašam, če je bolje potrositi gnoj po snegu ali gnojiti šele spomladi? (F. K. v Č.)

Odgovor: Gnojenje travnikov s hlevskim gnojem pomeni sploh veliko potrato gnoja, oziroma važnih redilnih snovi, kajti v prid pride samo tisto, kar deževnica in snežnica v zemljo izpereta iz gnoja, dočim velika večina dušičnatih redilnih snovi, ki se tvorijo pri razkrojitvi nepokritega gnoja uhaja v zrak. Če se že vsekako travniki morajo gnojiti s hlevskim gnojem, naj se to zgodi jeseni, preden sneg zapade; spomladansko gnojenje je pa celo neumestno, ker je izguba redilnih snovi v tem času neprimerno velika.

Vprašanje 77. Štirileten konj ima šolo; ima namreč meso okoli zob v zgornjih čeljustih in nebo močno zateklo, vsled česar le s težavo je in je tudi shujšal. Pri nas običajno takemu konju v gobcu puščajo, zato vprašam, kako je zdraviti šolo pri konju in ali je puščanje umestno? (I. B. v G.)

Odgovor: Zobno meso pri konjih takrat oteka, kadar menjajo zobe. To otekanje pri nas splošno imenujejo šolo

ter jo smatrajo za bolezen. Tako otekanje pa ni bolezen, temveč je popolnoma naravno. Zobje, kakor vsak drug del telesa, se tvorijo iz krvi, in ker morajo zobje ob menjavanju hitro rasti, potrebujeje v to svrhu veliko krvi, in narava jim sama pomaga z močnim dotokom krvi. Če je v tem času dotok krvi izredno močan, potem se zobno meso zelo napne, in zato dela živalim bolečine in jih ovira pri jedi. Vobče je najbolje šolo v miru pustiti ter živali v tem času pomagati s pokladanjem mehke krme, zlasti z otrobovo oblodo. Če je meso posebno napeto in če so bolečine velike, tedaj naj se zobno meso izjemno povrh in križema z ostrim nožem prav plitvo nareže; pa ne zato, da bi veliko krvi odteklo, temveč zato, da napetost nekoliko odneha. Puščanje krvi na šoli bolnemu konju je pa nezmislno, ker ga le še bolj slabi in more povzročiti slabotno zobovje.

Vprašanje 78. Pri moji krotki kobili, ki je za vsako vožnjo dobra, sem pred nekaterimi tedni opazil, da rada liže kako slamo, tla ali stene, vrhutega pa grize cunje in vsjeti. Če le more razgrize ponoči vrv, ki je nanjo privezana, in potem grize usnje konjske oprave, vleče odejo podse ter jo na drobne kosce žveči. Kaj je temu vzrok in kako je konju odpraviti razvado, da ne bo grizel usnja, cunj itd.? (M. Ž. v R.)

Odgovor: Če konj grize in razjeda usnje, cunje, more biti to le grda razvada, ali je pa posledica napačnega prehranjevanja, ki najprej povzroča srbenje kože, ki mu sledi omenjena razvada. Ker se je pri Vaši kobili ta razvada šele pred kratkim pojavila in kobila liže tudi slana tla in stene, zato upravičeno domnevamo, da je bolna v prebavilih in je njeno prehranjevanje moteno. Preden kaj drugega ukrenete, pokličite živinozdravnika, ki žival pregleda in dá najprej navodilo za notranje zdravljenje. Če ta razvada ni v zvezi z nobeno boleznijo, potem ni drugega sredstva, kakor da daste nagobčnik, ki prepreči razgrizovanje, ali pa se ji v hlevu priveže med uzdo in trebušnim pasom drog, ki ovira sklanjanje vrata, vsled česar žival ne more do predmetov, ki jih hoče razgristi.

Vprašanje 79. Moje poltretje leto stara junca, ki dobivata vedno klajno apno in sol, se vedno ližeta in nerada jesta, odkar sem jih pričel vpregati. Krmo jima dajem kuhano. Kako preprečim lizanje volov? (I. Z. v S.)

Odgovor: Če vzrok lizanja ni samo razvada, potem tiči vzrok v bolezni prebavil in v motenju prehranjevanja. Zlasti pomanjkanje rudninskih redilnih snovi v krmi more zakriviti lizanje. Že to je napačno, ker pokladate kuhano krmo, ki prebavila močno slabi. Skrbite za dobro seno, ki ima v sebi dovolj rudninskih redilnih snovi, kar dosežete s Tomasovo žlindro. Tudi z apnom gnojite, toda le v zvezi z zadostnim drugim gnojem, na pr. z gnojnico, drugače zemljo izsesate. Ker klajno apno že tako pokladate, vam ne moremo dati drugega sveta proti lizanju, kakor da prenehate s kuhano krmo ter voloma pokladate dobro seno in rezanico, pomešano z lanenimi tropinami in s klajnim apnom. Vsa krma bodi z vodo le toliko poškopljena, da je goved ne razpihava, drugače pa bodi suha. Tudi zelena klaja spomladi in paša utegneta dobro vplivati.

Vprašanje 80. Krava, ki je ravnokar storila, vedno pokašljuje, kadar se krmi in napaja. Kako naj zdravim kravo, ki kašlja? Če je na pljučih bolna, ali ji je dobro dajati encianovega čaja? (F. B. v R.)

Odgovor: Kašelji ni bolezen sama zase, temveč je znamenje bolezni v dihalih, t. j. v sapniku in v pljučih. Krma in voda, zlasti mrzla, dražita dihala in kravo silijo kašljati. Če je kašelji posledica majhnega prehlajenja dihal, kar je pri kravi, ki je storila, zelo mogoče, kajti taka krava je občutljivejša, potem bolezen sama od sebe preide, samo skrbite za dovolj topel hlev in žival varujte prepiba. Z encianovim

čajem ne boste veliko dosegli. Boljše sredstvo je vdihovanje vroče vodene pare. V to svrhu nalijte v škafo vrelega krova. vanj pomešajte senenega drobu in malo soli, potem pa postavite škafo pod kravji gobec, čez glavo in škafo razgrnite kako odejo, in krava bo prisiljena vdihovati vodeno paro, ki puhti iz škafo. Tako ravnajte vsak dan dvakrat do trikrat, dokler kašelj ne preneha. Če je pa kašelj trdovraten in ne preneha, potem mora biti bolezen opasnejša in vsekako pokličite živinozdravnika.

Vprašanje 81. Ker mi na sadnem drevju dela razen mrčes veliko škode, ga nameravam spomladi škropiti čezinčez s tobačnim izvlečkom, zato vprašam, kdaj je sadno drevje škropiti s tobačnim izvlečkom, kolikokrat in kako je raztopino pripraviti? (K. M. v M.)

Odgovor: Tobačni izvleček, kakor se dobiva v večjih tobakarnah, se rabi v vodi raztopljen, 1 — 3 odstoten. Raztopina, ki se ji primeša nekoliko mila in ogljikovokslega natrona (sode), je boljše porabna. Gostost raztopine se ravna po mrčesu, ki mu je namenjena, ter bodi 1 — 3 odstotna, t. j. na 100 l vode se vzame 1—3 l tobačnega izvlečka. Za uničevanje listnih uši zadošča 1—1,5 odstotna raztopina, za uničevanje pršic in golih ličink 2 odstotna raztopina, za kosmate gosence in za hrošče pa mora biti 3 odstotna. Škropi se vselej le ob času, ko dotični škovljivec prične nastopati, in sicer precej, ko se zalega zapazi in preden še škodo dela.

Vprašanje 82. Ali je kako sredstvo, ki bi kravi preprečilo jezik stegati iz gobca, s katerim se neprestano liže okoli gobca in ga na vse kraje stega. Ali je tako ravnanje z jezikom pri govedih bolezen ali razvada in ali se govedo more takega ravnanja privaditi od goveda? (K. P. v G.)

Odgovor: Steganje jezika iz gobca, opletanje z njim po zraku in lizanje okoli gobca je pri govedih razvada, ki je ne vemo odpraviti. Govedi dobi to razvado od dolgega časa, če vedno v hlevu stoji in se prav rada navadi od druge živali. So hlevi, kjer vsa goveda kaže to razvado. Včasih govedo opleta z jezikom, ga hitro zakrivljenega nazaj v gobec vrže, vsled česar se sapnik zamaši, govedo se duši in pade skoraj zadušeno na tla. V takem slučaju je gobec hitro odpreti in jezik naravnati v pravilno lego.

Vprašanje 83. Ali so za žganje prekuhane vinske tropine dobra krma? Jaz imam sicer dobre izkušnje z njimi pri prasičih in pri volih, krmil sem pa z njimi tudi kravo, in se je kmalu zapazilo, da ima manj mleka. Kakšne so izkušnje pri krmljenju krav z žganimi tropinami z ozirom na mlečnost? (A. K. v P.)

Odgovor: Žgane tropine so prav dobra krma za prasiče in goved. Glede poskušanj s krmljenjem teh tropin na južnotirolski kmetijski šoli v Šmihelu je svoječasno vodstvo te šole tole objavilo: „Žgane tropine so se kot krma za krave dale zelo enako porabiti kakor seno. Če se je namoestil del sena s tropinami, sta teža in mlečnost krav ostali enaki, ko so se pa krave privadile na tropine in se je pokladalo samo seno, potem je mlečnost nazadovala in krave niso sena dočistega pojedle. Mogli smo kravam pokladati brez zlih posledic do 12 kg prežganih tropin na dan in glavo.“

Vprašanje 84. Nameravam z rdečo barvo prepleskati železne obroče vinskih sodov, ki so polni vina, ter vprašam za svet, če se smejo železni obroči na napolnjeni vinski posodi pleskati z oljnato barvo, ne da bi vinu škodovalo? Ali naj rajši počakam, da bodo sodi prazni? (I. Š. v S.)

Odgovor: Ni razloga misliti, da bi pleskanje železnih obročev na napolnjenih vinskih sodih z oljnato barvo kaj škodilo vinu, saj pri tem vino ne pride v dotiko z barvo in tudi ni nevarnosti, da bi se vino navleklo duha po barvi. Navzlic temu Vam pa priporočamo pleskanje zvršiti na praznih

sodih, ker se takrat da delo bolje in stanovitneje narediti. Obroče je namreč pred pleskanjem skrbno osnažiti vse rje, če naj barva dobro drži, in tako snaženje je seveda lažje zvršiti na prazni posodi in je tudi pleskanje lažje, če se sod poljubno obrača.

Vprašanje 85. Zakaj ni hotela svinja 14 dni po skotenju več rada jesti? Tudi čez 6 tednov, ko sem pujske odstavil, ni jedla. Sedaj ima slast le do malo mleka in se rada pase, če se na prosto spusti. Seveda sedaj še ni skoraj nič paše. Svinja je drugače živa, le veliko ne leži, kar znači, da je bolna. (K. M. v L.)

Odgovor: Pri popisanih znamenjih je vsekako domnevati, da je svinja bolna, vendar nam ni mogoče ugeniti, kakšno bolezen ima. Bržčas bo svinja v prebavilih bolna in se ji je moralo kaj pripetiti, bodisi zaradi napačnega krmljenja, ali je pa kdaj hlastno požrla vročo krmo. Če je svinja drugače živahna in ne leži veliko, pri tem pa vendar ima slast do mleka in zelene klaje, kaže to prav očitno na bolezen v prebavilih. Pokladajte svinji krmila, ki ji teknejo, in spomladi jo spuščajte na pašo, morda se potem popravi. Če ima pokvarjen želodec vsled prevroče krme, se v takem slučaju zelo počasi popravlja in svinja bržčas ne bo imela dobrega teka. Dajte svinji tudi v svinjak v kakem zaboju prsti, da more po nji brskati in jo jesti, kajti prasič mora jesti prst, če naj ostane zdrav. Več Vam more svetovati le živinozdravnik, ki žival ogleda in vse okoliščine upošteva.

Vprašanje 86. Moj veliki listnat gozd, ki je po več mestih močno zaraščen z brinjem, ki me zelo ovira pri napravljanju stelje, nameravam potrebiti. Ljudje mi odsvetujejo brinje odstraniti, češ da se v brinju zaplodi mlado drevje. Ali je brinje v listnatem gozdu res koristno zaradi zaplojevanje drevja? (M. Č. v Z.)

Odgovor: Brinje nikakor ne pomaga zaplojevati drevja in bi zaradi njega, četudi se odstrani, zasejano drevje ravnotako dobro uspevalo. Če se pa v dotičnem gozdu živina pase, se pa ta ogiba mest, ki so zaraščena z brinjem, in ne more poškodovati mladih rastlinic, zato je v takem slučaju brinje kot varuh mladih drevesec koristno. Pasoča živina ne dela z objedanjem teke škode kakor s hojo, ker s svojimi stopinjami pohodi in potlači nežne rastlinice in jih največkrat popolnoma uniči. Če ni v Vašem gozdu paše, potem morete brez skrbi gozd otrebiti brinja.

Vprašanje 87. Na visokem griču, ki je izpostavljen burji, bi rad nasadil nekaj drevja zaradi sence v prid goveji živini, ki se pase tamkaj poleti v veliki vročini. Grič je skalnat ter zelo mrazu in burji izpostavljen. Kakšne vrste drevje naj sadim zaradi sence na pašniku, ki je izpostavljen burji in mrazu? Ali bi uspevalo lipovo, kostanjevo in akacijevno drevje? (M. C. v Z.)

Odgovor: Na takem kraškem prostoru bi z lipami, s kostanjem in z akacijami ne imeli uspeha. Naredite po par sto štirjaških metrov velike in po vsem prostoru razdeljene nasade iz črnega bora, in med njim lahko potem, ko bo kaka 2 m visok, posadite mecesen. Od drugega drevja je pa v Vaše svrhe poraben samo brest, ki se nasadi na primernih krajih 1 1/2 — 2 m visok, a le s pogojem, da se drevju dajo močni koli, ki ga toliko časa kvišku drže, da se brest toliko ojači, da burji kljubuje. Izmed listnatega drevja brest še najbolje uspeva na burji in mu mraz nič ne škoduje.

Vprašanje 88. Navidezno zdrava krava, ki rada je in pije, je dobro rejena in čila, ima tako grenko in vodeno mleko, da ga niti prasiči ne marajo. Kaj je vzrok takemu mleku in kako bi bilo mogoče to nepriliko odpraviti?

Odgovor: Grenko mleko povzročajo razne glive, ki zaidejo v vime. Edina pomoč je skrbno razkuženje hleva,

ki se pa more zvršiti le v tlakanem blevu, kjer se vsak dan gnoj izkida v gnojnico sproti odteka. Gnojnične jarke je s triodstotno kreolinovo raztopino splakovati. Vime je posebej razkuževati, in sicer ga je zmišati z dveodstotno gorko raztopino sode in v seske je vbrizgovati triodstotno raztopino borove kisline.

Vprašanje 89. Ali moram odstranjevati sneg, ki pada z moje strehe na sosedovo dvorišče? (M. P. v L.)

Odgovor: Če sosed zahteva, da proč spravite sneg, ki pada z Vaše strehe na sosedov vrt, ste to vsekako dolžni storiti.

Vprašanje 90. Svoje hiše ne morem drugače popraviti in tudi ne strehe prekriti, kakor da stopim na sosedov vrt. Moji predniki so to neovirano delali, dočim meni sosed zabranjuje, v ta namen stopati na njegov svet. Ali mi sosed more braniti stopati na njegov svet, da bi popravil svojo hišo? (M. P. v L.)

Odgovor: Po splošnem državljskem zakonu nimate pravice stopati na sosedov svet, da bi popravili svojo hišo. Kaj takega morete le doseči s pomočjo kranjskega stavbenega reda z dne 25. oktobra 1875, drž. zak. št. 26., če popravo strehe naznanite županstvu kot stavbeni oblasti in zahtevate ogled na mestu ter vzrok naravnost navedete. Glasom 4. odstavka § 10. našega stavbenega reda more stavbena oblast dovoliti stopati po sosedovem zemljišču v svrhu stavbenih popravil, ki so potrebna iz javnih ozirov. potem dobite dovoljenje stopati na sosedov svet po določilih stavbenega reda.

Vprašanje 91. Imam konja, ki ima spodnje zobe zelo močne in široke, zgornje pa ozke in dolge. Ali so zobje vzrok, ker konj le slabo jé, in kaj bi bilo storiti, da bi rajši jedel? (I. H. v B.)

Odgovor: Vi niste povedali, če konj odnekaj slabo je in koliko je star. Če je konj mlad in šele malo časa slabo je, potem more biti temu vzrok menjava zob. Če je konj že starejši in odnekaj slabo je, potem je prav lahko vzrok že od rojstva napačno vzraslo zobovje, in v tem slučaju mu je polagati klajo, ki jo laže zauživa (zdrobljen oves, lanene tropine, mehko seno itd.), kajti napačno vzraslo zobovje se ne da popraviti.

Vprašanje 92. Imam več hruševih dreves, ki rasejo na dobri zemlji, in sicer bujno ter delajo vrhe iz dolgih navpik raztočih vej in poganjkov. To drevje še ni bilo nikdar obrezano, in dasi je že več let staro in že kakih 6 m visoko, vendar doslej še ni rodlo. Kaj naj storim, da bo to hruševno drevje rodilo? (I. H. v B.)

Odgovor: Da Vaše hruševno drevje ne rodi, je vzrok prebujna rast in bržkone tudi vrsta. Morda imate celo normansko cidrovko. So vrste, ki v mladosti zelo bujno rasejo, celo na dobri zemlji, ki prično roditi šele v gotovi starosti. S prikrajševanjem vej nič ne dosežete, ker bo potem drevje še bolj bujno v les poganjalo. Edino sredstvo, bujno rast ustanoviti in pospešiti tvorjenje cvetnega, namesto lesnega popja, je posekanje enega dela korenin. Z ozirom na velikost drevja naredite okoli vsakega debla, in sicer $\frac{3}{4}$ do 1 m oddaljeno, jarek ter v njem posekajte vse korenine, ki vanj segajo. To utegne pomagati, dasi Vam za uspeh ne moremo jamčiti, zlasti če imate vrste, ki rode šele v gotovi starosti.

Vprašanje 93. Krompirju mislim gnojiti z umetnimi gnojili, in sicer v jamice, vsakemu vsajenemu krompirju posebej. Ktera umetna gnojila naj rabim za krompir in koliko za vsako jamico? (I. S. v Š.)

Odgovor: Vsakemu vsajenemu krompirju posebej v jamico gnojiti z umetnimi gnojili nikakor ne gre, in če bi na vsak način hoteli tako postopati, bi morali poprej umetna gnojila pomešati z zadostno množino prsti ali še bolje do-brega mešanca in s tako mešanico potem jamice zasuti. Jamice bi morale biti precej velike, drugače pride potem

razrasli krompir v nepogojeno zemljo. Tako ravnanje bi pa bilo seveda zamudno, zelo drago in iz gospodarskega stališča nepriljubeno. Če je njiva, kjer mislite saditi krompir, dovolj zagnojena, t. j. da ima zemlja v sebi dovolj dušika, potem lahko sadite krompir brez hlevskega gnoja, če njivo pognojite z 250 kg superfosfata in z 200 kg kalijeve soli na ha; ti gnojili potrosite čezinčez po razorani njivi ter jih pred saditvijo krompirja z brano podvlecite.

Kaj delajo naše podružnice.

Čč. načelnštva podružnic prosimo, naj bodo tako prijazna ter naj nam pošiljajo kratka poročila o svojem delovanju; saj bo to njim v čast, tovarišicam pa v spodbudo.

Podružnica v Št. Vidu nad Ljubljano.

Naša podružnica je imela 26. januarja svoj X. kmetijski sestanek, kjer se je zopet zbralo lepo stevilo udov. Ker je bil živinozdravnik g. Miklavčič, ki je imel priti predavat, zadržan, je namesto njega predaval družbeni živinozdravnik g. Adolf Ribnikar. Predavatelj je govoril blizu 2 uri prav poljudno o zdravstvu živine ter je zlasti poudarjal snago, dober zrak in zadostno svetlobo v hlevu ter primerno krmo. Tudi o nekaterih živinskih boleznih smo se prav podomače pogovorili. Razgovor se je tudi vnel o zavarovalnem društvu za goved in se je ukrenilo osnovanje takega društva preložiti na poznejši čas. Navzoči udje so govornika prav topla zahvaljevali za koristna navodila, ki bodo gotovo imela dober uspeh.

Kmetijska podružnica na Skaručni

Podružnica je imela 19. januarja svoj redni občni zbor, kjer je podružnični načelnik g. M. Sršen poročal o podružničnem delovanju v preteklem letu ter je tudi predložil podružnične račune. Občni zbor je poročilo in račune soglasno odobril. Pri tej priliki se je tudi poročalo o stanju mlekarske zadruge in se je posvetovalo, kako bi bilo še to in ono pomanjkljivost odstraniti in kaj bi bilo še dobro uvesti v prid kmetijstvu v podružničnem okolišu.

Kmetijske novice.

* **Deželno podpora za cepljenje prasičev proti rdečici** je dovolil kranjski deželni odbor naši družbi v znesku K 500.—. Vsled te podpore bo c. kr. kmetijski družbi kranjski zelo olahkočena vpeljava tega cepljenja, ker se bo z njo mogel pokriti velik del potovalnih stroškov za živinozdravnika.

* **Novi vinski zakon** je silno slabo preložen na slovenski jezik v državnem zakoniku, in sicer tako slabo, da je mestoma naravnost nerazumljiv in niti točen, vsled česar se je glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske obrnil na pristojno mesto, da se v bodočnosti kaj takega več ne pripeti. Ker je obče znano, da je prelagatelj državnega zakonika za slovenski jezik g. dr. Vidic na Dunaju in ker nočemo, da bi se temu gospodu delala krivica, objavljamo tem potom, da g. dr. Vidic vinskega zakona ni preložil, kajti bil je takrat na dopustu in se je prelaganje drugemu poverilo.

* **G. Jakob Legvart**, doslej prideljen c. kr. kmetijski družbi kranjski kot potovalni učitelj za mlekarstvo, je odslej prideljen c. kr. deželni vladi v Ljubljani z naslovom mlekarski konzulent.

Tridneven kmetijski tečaj na Grmu priredi, vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu od 8. do 10. marca t. l. Pouk se bo vršil vsak dan od 9 do 12 dopoldne in od 2 do 4 popoldne in bo združen s prak-

tličnimi razkazovanji. Pouk bo brezplačen in se ga more udeležiti vsak odrasel kmetovalec. Spored bo naslednji: V nedeljo, 8. marca: Dopoldne od 9 do 12. O pridelovanju krme. Ktere trave je sejati med deteljo po njivah in za napravo novih travnikov. Kje in kako je kupovati deteljno in travno seme. Popoldne od 2 do 4. O kmetijskem združništvu. Nakupovalne zadrage. V ponedeljek, 9. marca: Dopoldne od 9 do 12. Živinoreja. Reja krav in važnost za povzdigo mlekarstva. Krmljenje molznih krav. Goveji hlevi. Popoldne od 2 do 4. Živinorejske zadrage s posebnim oziranjem na prasičerejske in perutninarske zadrage. V torek 10. marca: Dopoldne od 9 do 12. Mlekarstvo. Prodaja mleka v mlekarne. Ravnanje z mlekom. Skupno delovanje in prodaja presnega masla. Popoldne od 2 do 4. Zadrage mlekarne. — Vabimo vse napredkaželjne gospodarje, da se udeležijo tečaja in da to naznanijo kakor hitro mogoče vodstvu šole. Gospodarji, ki se ne morejo udeležiti tečaja vse tri dni, se ga lahko udeležijo ob posameznih dneh, a naj to naznanijo vodstvu. Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, dne 22. februarja 1908.

Družbene vesti.

* P. n. gg. družbene ude nujno prosimo, da ob bližajoči se pomladi vse gospodarske potrebščine, zlasti semena, pravočasno naročajo ter se pri naročilih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih objavlja, zato prosimo ne nadlegovati s povpraševanjem po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* Gg. družbenim udom naznanjamo, da se bo odslej družba strogo držala načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju.

* Sadnega drevja druge vrste, in sicer hrušek in jablan, odda družba več tisoč po 30 vinar. drevo. To drevje je iz družbene stare drevesnice, je sicer lepo ter ima lepe vrhove ter je dobro okoreninjeno, vendar so debela šibkejša in ga zato družba ne more oddajati svojim udom kot drevje prvo vrste. Kdor želi kaj tega drevja, naj se precej zglaš, ker vsled izkušenj zadnjih let kmetovalci kaj radi segajo po tem drevju.

* Deteljno seme je letos izredno drago, ker se ga je lansko leto vobče veliko premalo pridelalo. Naša družba je kupila približno toliko tega semena, kolikor ga utegnejo naši udje naročiti, vendar je mogoče, da ga zmanjka, in ker ga pozneje ne bo več mogoče po primerni ceni dobiti, zato naj ga vsak, ki ga potrebuje, brez odloga naroči.

* Deteljno seme, zajamčeno predenice čisto in potrjeno od c. kr. semenskega preskušališča na Dunajn, oddaja družba svojim udom z zavojem vred, in sicer seme domače, štajerske ali črne detelje po 2 K 20 h, in seme lucerne ali nemške detelje po 2 K kilogram. Lucerna je inozemska, in ker sedaj zanjo velja uvozna carina 8 K za 100 kg, zato je letos dražja.

* Seme krmske pese dobivajo udje pri družbi po 90 h kilogram z zavojem vred, in sicer rdečo in rumeno mamutovko ter rumeno ekendorfovko.

* Glede oddaje semen objavljamo, da veljajo gori označene cene z zavojem vred in s stroški za vozni list le pri naročilih nad 5 kg. Pri naročilih do 5 kg se posebej zaračunata zavoj in vozni list.

* Modro galico za škropljenje trt proti peronospori ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih,

temveč najčistejšo galico iz slavnoznane tvornice v Ustju na Češkem. Cena galici je 64 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in po 50 kg. Podružnice, ki galico skupno naroče, jo dobe voznine prosto, dočim morajo posamezni naročniki voznino sami trpeti; zato nujno priporočamo, naj vsakdo galico naroči potom podružnice. Podružnice naj gredo tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za isto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utrpí, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Pri tej priliki družba javlja, da je naročeno modro galico družbi, oziroma podružnicam, takoj plačati. Slednje morajo izkupilo takoj poslati družbi, ker je družba modro galico kupila proti gotovemu plačilu ter mora za 20 kupljenih vagonov 120.000 K založiti. Naročila, ki jih družba ne plača takoj, so dražja, ker teko zamudne obresti. Te izgube pa družba ne more trpeti.

* Zmleto žveplo proti plesni na trtah ima družba v zalogi le v najfinjši kakovosti in je valed tega nekoliko dražje, se ga zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Podružnice, ki skupno naroče žvepleno moko, jo dobe voznine prosto, kakor modro galico.

* Razglas glede državne podpore zaboljšanje hlevov je priobčen med uradnimi vestmi današnje številke. Kakor je iz tega razglasa razvidno, naj vložijo tisti kmetovalci, ki se potegujejo za to podporo, svoje prošnje šele takrat, ko so svoj hlev resnično zboljšati. Oziralo se bo samo na prošnje, ki dojdejo najkasneje do 1. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani, vendar se nujno prosijo vsi tisti, ki zboljšanje poprej izvrše, da tudi prošnje pred tem rokom vložijo, in to zaradi tega, da bo dovolj časa zboljšane hleve poprej pregledati in potem na podlagi pregleda sestaviti poročilo na c. kr. kmetijsko ministrstvo, ker se mora podpora še v tem letu izplačati.

* Važno za konjerejce! C. kr. ministrstvo za deželno bran nakupi nekaj plemenskih kobil, ki se prodajalcem zopet vrnejo v zasebno porabo, in nekaj remontov, in sicer prve dni meseca marca t. l. Tozadevni razglas se nahaja med uradnimi vestmi današnje številke.

* Mlekarstvo šole, ki bo trajala pet mesecev, otvori kmetijska družba 1. aprila t. l. namesto doslej običajnih dvanajsetmesečnih mlekarstev, in sicer v združni mlekarni na Vrhniki. Razglas o otvoritvi šole in o sprejemanju učencev je med uradnimi vestmi tega lista.

* Fosfatna umetna gnojila so se podražila, in sicer Tomasova žlindra kakor tudi superfosfat. Tomasova žlindra je za kilogramski odstotek fosforove kisline za $1\frac{1}{2}$ h dražja. V istem razmerju se je tudi rudninski superfosfat podražil. Pri tej priliki objavljamo, da je letos Tomasovo žlindro sploh težko dobiti, ker so vse zaloge izpraznjene in tvornice oddajajo samo blago, kar ga sproti napravljajo. Na izvršitev naročil mora naša družba včasih po cel mesec čakati. Jeseni bo z oddajo Tomasove žlindre nekoliko bolje, ker je pripelje parnik v Trst več sto vagonov. Sicer je pa sedaj že prepozno gnojiti s Tomasovo žlindro; kdor sedaj spomladi namerava gnojiti s fosforovo kislino, ta naj vsekako rajši rabi superfosfat.

* Umetna gnojila ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

	16 %	17 %	18 %
Tomasovo žlindro,	po 6 K 50 h	6 K 80 h	7 K 10 h 100 kg

z vrečo vred. Družba more poslati vselej le Tomasovo žlindro, kakršno ima takrat tvornica ravno v zalogi in jo družbi pošlje. Zato naj se pri naročitvi ne predpisuje, koliko odstotno žlindro je poslati.

Rudninski superfosfat po 8 K 100 kg vrečo vred.

Kajnit po 5 K 80 h 100 kg.

Kalijevo sol po 12 K 60 h 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnojil travnike s Tomasovo žilindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalcijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12—13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 3 K 90 h.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Čilski soliter po 33 K 100 kg z vrečo vred, v manjših množinah po 35 h za kg.

* **Močna krmila**, in sicer lanene in sezamove tropine, bo imela družba odselej vedno v zalogi ter oddaja lanene po 19 K, sezamove pa po 18 K 100 kg z vrečami vred. Tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvirnih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljke na zunanost se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozorjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmil, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štipami za živino.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi da se napenjanje govedil hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti, po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se izvršujejo, ki se zanja denar naprej pošlje. V navedeni ceni so vštet izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas

o razdelitvi državnih podpor za zboljšanje hlevov v l. 1908.

Z ozirom na dejstvo, da se je nadejati tudi za to leto državne podpore za primerna zboljšanja hlevov, razpisuje podpisani odbor razdelitev takih podpor za l. 1908.

Državna podpora za zboljšanje hlevov je namenjena tistim kmetovalcem, ki v zmyslu tega razglasa zboljšajo svoje hleve do 1. septembra t. l.

Za podporo lahko prosijo kmetovalci iz vseh krajev naše dežele, vendar se bo v prvi vrsti oziralo na prosilce iz takih krajev, koder govedoreja kmetovalcu največ donša in kjer je za uspeh mlekarstva, za dobivanje brezhibnega mleka nujno potrebno, da se hlevi zboljšajo, ki sedaj nikakor ne zadoščajo.

Za podpore vredna se bodo smatrala le ona zboljšanja domačih (ne planinskih) hlevov, če se blevi, kjer se napravi gnoj, ki niso tlakani, niti nimajo odtokov, po zgledu drugih vzornih hlevov, po dobrih načrtih ali po navodilu strokovnjakov, posebno kmetijskih potovalnih učiteljev in učiteljev na kmetijskih šolah, izremene v tlakane hleve z vednim izkidavanjem in se gnojnice ter gnojnična jama naredita posebej, zunaj hleva.

Pri zboljšanju hleva je vsekako spolniti tele pogoje:

1. Skrbeti je, da ima hlev dosti svetlobe in čist zrak, ki se doseže s primernimi prevetrovalnimi napravami, da imajo živali ugodno toplino, da je zadosti prostoren in vedno popolnoma svažen. Živalsko stojišče je tako urediti, da se živali lahko izpuščajo na napajališče in da ob času požara lahko pridejo na prosto. Pri ureditvi je skrbeti za telečje kočice (tekališča) in za to, da se lahko donša krma in stelja, gnoj pa lahko in hitro iz hleva spravlja.

2. Tlak je narediti, kakor dopuščajo razmere, iz betona, kamenja, opeke ali iz lesa. Kar se lesa za hleve rabi, ga je treba posekati pravočasno pozimi, da je trpežnejši, in če je mogoče, naj se namaže s kakim varovalnim sredstvom.

3. Stojišča morajo biti nepredorna, morajo toliko viseti, da gnojnica odteka, in v hlevu mora biti jarek za gnojnico, da se neovirano odteka v gnojnično jamo zunaj hleva.

4. Gnojšče, ki mora vsekako biti zunaj hleva, je lahko prosto ali pokrito. Za gnojnične jame se želi, da so nepredorne in imajo take priprave, da se gnojnica iz njih jemlje lahko in brez truda; vendar so pa tudi drugače narejene gnojnične jame dopustne, ki so v deželi navadne, da so le dobro narejene in nepredorne. Prošnje onih prosilcev, ki si priskrbe gnojnične sesalke ali druge primerne priprave za izpraznjevanje gnojničnih jam, potem gnojnične sode in razprševalnike, bodo imele prednost.

Prosilci za državno podporo, ki v tem letu zboljšajo svoje hleve, naj se zglase za podporo precej, ko bo hlev popravljen, in sicer z nekolikavno prošnjo, kjer je povedati, koliko glav živine prosilec navadno redi čez zimo.

Zboljšanje hlevov je zgotoviti vsaj do

x. septembra t. l.

ter je najkasneje do tega dne zboljšanje s prošnjo za podporo vred semkaj naznaniti. Kdor do tega časa zboljšanja ne izvrši in prošnje ne vloži, izgubi pravico do podpore.

Dovršena zboljšanja hlevov bodo potovalni učitelji pregledali, in na podlagi njih poročil bo glavni odbor stavil c. kr. kmetijskemu ministrstvu primerne nasvete, kako je nagrade razdeliti. Da bo mogoče hleve pravočasno pregledati, naj se zboljšanje precej po izvršitvi semkaj naznani in naj se nikar ne čaka na gori povedani skrajnji rok.

Pri nasvetovanju se bo glavni odbor oziral na število prošenj, na obseg in način zboljšanj, na velikost stroškov, na to, ali je v dotičnem kraju mnogo ali malo zboljšanih hlevov, in pa seveda tudi na premoženjske razmere prosilcev.

Dovoljene državne podpore se izplačajo konci l. 1908., a podpisani glavni odbor posameznim prosilcem nikakor ne more jamčiti, ali kaj dobodo in koliko dobodo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani. 1. marca 1908.

Oton pl. Detela,
predsednik.

Gustav Pirc,
ravnatelj.

Št. 3714.

Razglas.

C. kr. ministrtvo za deželno bran je ukazalo nabor 30 eraričnih plemenskih kobil, ki se prodajalcem takoj prepuste v zasebno porabo, potem nabor do 10 remontov na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. V ta namen bodo nabori v Ljubljani v sredo 4. marca t. l., v Ribnici v četrtek 5. marca 1908., v Rudolfovem v petek 6. marca 1908. in v Št. Jerneju v soboto 7. marca 1908.

Nabor se prične povsod ob osmih zjutraj.

V zmyslu ukazila, prejetega od navedenega ministrtva dogovorno s c. kr. kmetijskim ministrtvom, se razpisujejo **konjski semnji** ob zgoraj navedenih dnevih in na zgoraj navedenih krajih ter obenem razglasa nastopno:

Na omenjenih semnjih bo poslovala **vojaška naborna komisija.**

Plemenske kobile in remonti se bodo asentirali samo od konjerejcev, plemenske kobile samo pri takih osebah, ki imajo vse, kar je potrebno, da se jim odkažejo plemenske kobile v zasebno porabo. V dokaz takih potrebosti morajo ponudniki kobil na te semnje prinesiti s seboj občinskouradne izkaznice o številu kobil z žrebetom in o številu žrebet, ki jih rede, potem o izmeri svojih tekališč in pašnikov.

Gledé na remonte, namenjene za nabor, morajo ponudniki na omenjene semnje prinesiti s seboj plemenilne liste, ki dokazujejo, da ti remonti izhajajo od žrebecarijskih žrebecov, v tukajšnji deželi nastanjenih, angleške polkrvi, orientalske krvi ali pa lipicanskega plemena.

Za nabor plemenskih kobil se je dalje ukazalo, da morajo biti najmanj 161 cm visoke, med 3 1/2, do 7 let stare, da morajo biti krepke rasti, trdnega okostja in pravih, izdatnih korakov.

Kot kupnina za plemenske kobile se določuje remonstska povprečna cena 700 K. Za prav dobre in odlične konje se smejo po njih izvrstnosti dajati premije v povprečnem znesku 100 K.

Kot remonti se kupujejo samo konji od dovršenih 4 let do 7 let, ki se 158 do 166 cm visoki.

Kot njih kupnina velja remonstska povprečna cena 700 K, vendar se sme za prav dobre in odlične konje dati nadplačilo v znesku 100 K.

To se vsled razpisa c. kr. ministrstva za deželno bran z dne 12. februarja t. l., št. 158., daje na občno znanje v ta namen, da se konjerejci udeležijo zgoraj razpisanih semnjeve.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani dne 14. februarja 1908.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Metliki dne 8. marca t. l. ob dveh popoldne v metliški šoli.

SPORED:

1. Računi za l. 1907.
2. Poročilo o podružničnem delovanju.
3. Nasveti in predlogi.

Ker se občnega zbora 9. februarja ni udeležilo zadostno število udov, se bo zdaj napovedani občni zbor vršil pri vsakem številu prisotnih udov.

V Metliki, 12. februarja 1908.

Valentin Burnik, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmet. podružnice v Horjulu dne 15. marca t. l. ob treh popoldne v šolskem poslopju.

SPORED:

1. Pregled računskega zaključka za l. 1907.
2. Poročilo načelnika o delovanju podružnice.
3. Posvetovanje o porabi pol letnine namesto sadnih oreves.
4. Raznoterosti.

Opomnja. Če se ob določeni uri ne snide dosti udov, se bo pol ure pozneje brez ozira na število navzočih draštvenikov vršil drug občni zbor.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske v Horjulu.

Načelnik.

Mlekarsko šolo

(petmesečen tečaj)

otvori c. kr. kmetijska družba kranjska s pomočjo državne in deželne podpore in vsled pripomoči mlekarke zadruge na Vrhniki

dne 1. aprila t. l.

na VRHNIKI.

Pouk na šoli bo trajal od 1. aprila do konca avgusta t. l. Šola bo teoretično-praktična ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo o izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil tudi pouk o mlekarški kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmljenju molzne živine, o kužnih boleznih, o mlekarškem knjigovodstvu in računstvu ter o mlekarškem združništvu.

Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarških strojev in tudi parnih kotlov.

V mlekarško šolo, kjer bo pouk brezplačen, se sprejme 12 učencev, ki bodo imeli brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekterim nepremočnim kranjskim učencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Sprejemajo se tudi učenci, ki si sami poskrbe za hrano in stanovanje.

Prošnje za sprejem je poslati

do 15. marca t. l.

na podpisani odbor. Prošnjam je priložiti spričalo o ljudskošolski izobrazbi in zdravniška spričala o popolnem zdravju. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kaki mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarke zadruge.

Po končanem pouku v šoli se morajo učenci podvreči izpitu ter dobe o njem spričalo, ki jih usposobi za voditelje mlekarov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. februarja 1908.

Vabilo

h

kmetijskemu sestanku

tuhinjske kmetijske podružnice

v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob treh popoldne.

Predaval bo v šmartinski šoli gosp. mlekarški konzulent Legvart o živinoreji in mlekarstvu.

K predavanju se vabijo vsi kmetovalci, posebno pa gospodarji in gospodinje.

Kmetijska podružnica za Tuhinjsko dolino.

Ivan Slapnik, tajnik. Viktor Engelman, načelnik.

Vabilo.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Matenji vasi priredi svoj

kmetijski sestanek

v nedeljo, 8. marca t. l. popoldne ob polštirih v prostorih g. M. Žnidaršiča v Matenji vasi.

Sestanka se udeleži ravnatelj c. kr. kmet. družbe g. Gusta v Pirc, ki bo predaval o živinoreji.

Na sestanku se bodo sprejemala naročila na kalijevo sol za tiste podružnične ude, ki so jeseni naročili samo Tomasovo zlindro.

Sestanka naj se udeležijo p. n. gg. udje polnoštevilo in istotako so dobrodošli vsi prijatelji kmetijstva.

Vabilo.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske v Št. Vidu pri Ljubljani priredi svoj

XI. kmetijski sestanek

v nedeljo, 8. marca popold. ob štirih na Trati pri Žibertu.

Predaval bo g. nadučitelj Janko Žirovnik, kako je treba ravnati z domačimi živalmi, da nam dajo čim več dobička.

K temu sestanku vabim p. n. ude c. kr. kmetijske družbe in po njih vpeljane goste.

Ant. Štrukelj, podružnični načelnik.

Listnica uredništva.

A. Ž. v S. Če je Vaš sosed pri posekavanju svojega gozda poškodoval drevje v Vašem gozdu in noče izlepa poravnati škode, ga morete tožiti na povračilo škode. Škodo pač morete sami ceniti, a če v teku pravde izvedenci škodo za manjšo spoznajo, potem se Vam prizna le delna odškodnina in se Vam lahko naloži del pravnih stroškov. Pri sodišču Vam dajo vsa potrebna pojasnila.

I. K. v R. Za namakanje trtnih kolov, da so trpežnejši, je rabiti modro (bakreno) galico in ne zelene (železne) galice.

I. P. v Ž. Napravo petiota je naznaniti samo pri županstvu, v čigar okolišu se naredi, in če se petiot posebej v okolišu drugega županstva porabi, ni tega potem naznanjati.

I. K. v Sv. B. Seme akacije brez trnja, t. j. »Besenove akacije«, se dobiva pri tvrčki Josip Jenewein na Tirolskem.

S. Š. v R. Mapa ne odločuje, in sedanji posestnik sveta, ki ga je priposestoval, ga ni zavezan odstopiti, zato se morete Vi držati le prodajalca, ki Vam je nekaj prodal, kar ni bilo njegovo.

F. K. v L. Tudi za Vas velja odgovor na 87. vprašanje v tej številki.